

Các nhà kh i x ng gi i thi u th y đi n nh là m t lo i năng l ng xanh, có th tái ch đ c. Th nh ng, trên kh p toàn c u, nh ng d án xây đ p gi n c b ph n đ i d i.

Bi u tình ch ng k ho ch đ p th y đi n Belo Monte, Brazil.
DR

Th y đi n ch a h n là ngu n năng l ng xanh

V môi tr ng, báo Le Monde hôm nay có đăng bài t a « Li u th y đi n có th t s là m t ngu n năng l ng xanh hay không ? ». Theo bài báo, t nhi u năm nay, ng i ta b t đ u đ ý nhi u đ n th y đi n. Tai n n h t nhân t i trung tâm Fukushima và các ch t v n v h t nhân d ng nh s thúc đ y nhanh h n n a các công trình th y đi n.

Các nhà kh i x ng gi i thi u th y đi n nh là m t lo i năng l ng xanh, có th tái ch đ c. Th nh ng, trên kh p toàn c u, nh ng d án xây đ p gi n c b ph n đ i d i. Các nhà b o v môi tr ng d đoán tr c m t th m h a n u nh không ngăn ch n làn sóng này.

Hàng tri u ng i s b di d i

Ba m i ba ngàn con đ p l n là con s th ng kê chính th c c a y ban Qu c t v các đ p n c l n (CIGB). Tuy nhiên, con s th c t có l là 50.000 đ p. Le Monde cho bi t, con s này có l s còn nhân đôi lên n a t đây cho đ n năm 2050, mà nguyên nhân chính là do tăng tr ng dân s và m t đ dân s cao t i các thành ph l n kéo theo s gia tăng nhu c u v n c, đ t i tiêu và cung c p n c cho các doanh nghi p. Tuy nhiên, chính s gia tăng nhu c u v đi n m i thúc đ y vi c xây d ng các công trình cho nhi u ti n ích khác nhau. Đ đáp ng đ c nhu c u này, theo CIGB, n u không c n s d ng đ n năng l ng hóa th ch hay h t nhân, thì không có cách nào khác h n làm th y đi n. Năng l ng gió hay đi n m t tr i thì v n còn n m ngoài l . Trên lãnh v c này, ph i k đ n Trung Qu c và n Đ , hai n c đ ng đ u danh sách các n c có nhi u đ p l n. H xây d ng m i năm kho ng 200 con đ p. K đ n là các n c thu c Châu M la-tinh, nh t là Brazil và cu i cùng là Th Nhĩ K , Iran và Nga.

Quốc Bồ o t n Thiên nhiên Th gi i c tính có kho ng t 40 đ n 80 tri u ng i s b di d i do các công trình xây đ p. Le Monde đ n c tr ng h p xây đ p Belo Monte, công trình l n th ba trên th gi i. Theo Hi p h i Survival International, đ án xây đ p này s làm ng p m t vùng r ng l n 500 km², và có kho ng t 20.000 đ n 40.000 ng i b di d i.

V phía chính quy n, h l p lu n r ng vi c xây đ ng đ p đ m l i nhi u l i ích kinh t . Ngoài vi c s n xu t đ n, các đ p n c còn giúp ki m soát đ c dòng ch y, đ u ch nh l u l ng n c, tranh hi n t ng lũ l t hay h n hán t i h ngu n, giúp phát tri n nông nghi p. Còn trên th ng ngu n, vi c l u tr n c trong b l n s giúp phát tri n các ngành đánh cá hay du l ch v.v...

Vi c xây đ p có tác đ ng th nào đ n môi tr ng ?

Trên lý thuy t, th y đ n không th i khí gaz gây hi u qu nhà kính. Tuy nhiên, m t vài nghiên c u g n đây cho bi t, do hi n t ng phân gi i h th c b i trong b ch a, m t vài đ p n c th i khí CO₂ và nh t là khí mê-tan, m t lo i khí có th làm nóng trái đ t m c cao g p 25 l n so v i khí CO₂.

Th nh ng, tác đ ng c a nó đ i v i khí h u v n còn là đ u đáng tranh cãi. Theo Le Monde, hi n t ng nêu trên ch liên quan đ n nh ng b ch a n c không sâu l m, n m vùng nhi t đ i. Theo Vi n Khoa h c và Công ngh N c liên bang Th y Sĩ, m t nghiên c u t i h Wohlen, g n Berne cho th y l ng khí mê-tan th i ra m i năm là kho ng 150 t n, t ng đ ng v i khí CO₂ khi ch y 25 tri u km b ng xe h i mà thôi.

Theo WWF, h u qu đ u tiên c a vi c xây đ p là làm bi n đ i hình đ ng c a dòng sông, ngăn ch n các b m t tr m tích gây ra hi n t ng xói mòn đ t tr m tr ng t i các vùng châu th h l u. Cá s tr nên ít h n và đa đ ng sinh h c tr nên nghèo nàn h n. H n n a vi c l u tr n c ngăn c n quá trình hòa tan các ch t ô nhi m trong n c và t o đ i u ki n cho các loài xâm th c sinh sôi n y n .

T i châu Âu, nh m đ t đ c tình tr ng sinh thái t t t đây cho đ n năm 2015, khung ch đ o v n c g p m u thu n v i m c tiêu phát tri n năng l ng tái t o, bao g m c th y đ n. Khó khăn l m các nhà b o v môi tr ng m i đ t đ c vi c h y b nh ng công trình nào gây h i cho đa đ ng sinh thái.

Vì vậy, Hiệp hội quốc tế về thay đổi đã cho hiểu chính là « Nghề đánh giá tính bền vững của thay đổi » nhằm đem báo « số chỉ thị chung ». Tuy nhiên, một quan chức của WWF nhận định rằng, ngay cả ta có thể đặt một mức độ nào đó của tính bền vững, nhưng sẽ không bao giờ đạt được hoàn toàn được một tác động. Do đó, việc là của chúng ta đi tìm là rất quan trọng. Các tổ chức phi chính phủ khuyến cáo, các chính phủ nên tìm kiếm các nguồn thay thế khác, và nhất là phải tiết kiệm năng lượng, trước khi đưa ra các dự án này.

Vấn may của chủ nghĩa dân túy mới tại Châu Âu

Liên quan đến vấn đề chính trị, nhiều tờ báo Pháp hôm nay quan tâm đến sự trở lại của các phe cánh hữu tại châu Âu. Theo báo Công dân L'Humanité, thì « Châu Âu lo ngại sau sự thành công của đảng cánh hữu Phần Lan », sau khi đảng này đạt 19,1% phiếu bầu trong kỳ bầu cử Quốc hội vừa qua.

Còn trên tờ nhật báo Libération, có bài phân tích « Chủ nghĩa dân túy mới tại Châu Âu gặp vấn đề ». Dựa vào chủ đề về tính thực, những đảng bài ngoại này đang lan rộng khắp nơi, khi phải bày chủ nghĩa hoài nghi về châu Âu và nỗi lo sợ về Hồi giáo. Theo Libération, dù họ có tham gia hay không vào chính phủ, khả năng gây khó khăn trên hệ thống châu Âu là có thể. Trước tiên phải hiểu rằng, chủ nghĩa dân túy chính là chủ nghĩa quốc gia chúng tôi châu Âu, đó cũng chính là mục tiêu chung như nhất của các Đảng này, cùng với sự bài ngoại và nhận mệnh chính sách báo họ.

Về phương thức hành động, Libération cho biết, những thì họ dựa vào các thủ lĩnh bên ngoài các chính phủ báo họ. Tại 14 nước châu Âu, họ đã tiến hành tại Quốc hội. Ngoài ra, ngay cả ta còn thấy hình thái chủ nghĩa dân túy xuất phát từ phía cánh tả, mà hình mẫu chính là Đảng Smer-SD Slovakia do ông Robert Fico sáng lập. Ông này đã bộc lộ khai triển khi Đảng Xã hội châu Âu vào năm 2006.

Các đảng theo chủ nghĩa dân túy mới này đang gặp vấn đề. Nhưng ít nhất là họ cũng dựa vào cùng kiểu phương thức hành động : lôi kéo dân chúng chống lại các thủ lĩnh tham nhũng bởi chủ nghĩa thực tiễn và sự toàn cầu hóa, tấn công nền dân chủ trực tiếp chống lại nền dân chủ đại diện ; để kích động dân không kiểm soát và phê phán chủ nghĩa đa văn hóa và mối đe dọa về Hồi giáo. Điều đáng lưu ý là những gì mà một trình độ của các đảng này là những người trẻ, có uy tín. Họ nói thẳng, báo về kiểu chính trị đúng đắn nhưng né tránh việc sa đà phân biệt chủng

t c. Libération nh n đ nh, nh ng ng i theo ch nghĩa dân túy này thu c th h th t i châu Âu. Ho c h không có chung ngu n g c v h t t ng v i các đ ng c c h u ho c là đã t b chúng.

Theo bài báo, m i nguy hi m l n nh t đ n t các l h ng c a cánh h u truy n th ng, v n đang trong tình tr ng kh ng ho ng, khi mà h không ng n ng i gì l y l i các ch đ b u c chính. V n đ là, n u các đ ng theo ch nghĩa dân túy này ch đ t đ c t 5 đ n 10% phí u b u, có th th c hi n chi n l c « containment » ???, còn n u nh h đ t đ c 15%, bu c các đ ng cánh h u ph i đi u đ nh ho c ph i c nh tranh ngay trên chính m nh đ t c a phe c c h u b ng cách ph i t b chính các lu n đ c a mình ch không ph i là ch đ n a.

n Đ : Tham nhữg làm h i cu c chi n ch ng l i đối nghèo

V v n đ kinh t th gi i, La Croix có bài phóng s « T i n Đ , tham nhữg làm h i cu c chi n ch ng l i đối nghèo ».

Theo La Croix, vào năm 2005, nh m ch ng l i s đối nghèo, chính ph do đ ng Qu c Đ i c m quy n cho ban hành « ch ng trình phát tri n đô th » (NREGA) nh m giúp đ nông dân bang Jharkhand có vi c làm. Trên nguyên t c, ch ng trình này không nh ng s giúp đ m b o cho ng i dân đ đây ít nh t có 100 ngày làm vi c trong năm, mà còn h tr v m t tài chính cho nh ng ng i nông dân nào không có vi c làm. Tuy nhiên, trên th c t , nh ng ng i công nhân này ch a bao gi nh n đ c m t đ ng rupi nào, t ngu n qu kh ng l 7,5 t euros c a d án này.

Theo La Croix, vi c tuy n d ng lao đ ng nh ng không c p gi y ch ng nh n vi c làm đ không tr l ng, còn n u may m n có đ c t gi y này, thì l ng nh n đ c b gi m xu ng ít nh t 30%, do h ph i tr các kho n huê h ng cho m i c p, là m t trái c a ch ng trình này. Không nh ng th , nh ng ng i dân nghèo này th ng xuyên b đe d a n u h không ch p nh n nói láo là có nh n đ c t n l ng.

Nhà kinh t h c Jean Dreze t cáo có s thao túng c a mafia trong các công trình tr ng đi m này. Theo ông, chính quy n đ a ph ng đã ti p tay v i các doanh nghi p b ng cách nh m m t làm ng đ cho các nhà khai thác b t h p pháp chi m đ t đ t đại. Bang Jharkhand là n i có nhi u ngu n qu ng m quan tr ng nh t c a n Đ . Do đó, xung đ t gi a các t p đoàn l n và

nông dân th ng xuyên x y ra. Đây chính là nguyên nhân đ y nh ng ng i nông dân này đ n g n v i quân n i đ y theo ch nghĩa Mao. La Croix cho r ng v n đ l n nh t ch ng i nghèo h không bi t làm th nào đ khi u n i, vì ph n đông h không bi t ch . Và s gi n d đang nuôi d ng hàng ngũ quân n i đ y theo ch nghĩa Mao. Nh ng ng i này t cáo các v tham nhũng, tr ng thu đ t đai và khai thác tài nguyên. Nh m tr n an dân chúng, chính quy n New Dehli v a qua đã cho b t gi m t nhân viên b u đi n và nắm tr lý c a ch ng trình NREGA v t i bi n th công qu . Nh ng đ i đi n tr c s gian l n lan tràn, New Dehli đe d a c t tài tr cho ch ng trình này t i Jharkhand, nh m t l i th a nh n b t l c cu i cùng.

Tr l i v i y h c c truy n

V s c kh e, Le Monde có bài vi t « n Đ quay tr l i v i y h c c truy n ». Ph ng pháp ch a tr theo ph ng Tây là quá m c. M t b ph n đông dân chúng không th nào ti p c n đ c.

Theo bài báo, ph n đông b nh nhân ph i t trang tr i các kho n chi phí y khoa. Nh v y, ch có kho ng 10% trong s h là có b o hi m y t . Đây chính là h qu c a s b t bình đ ng trong ti p c n vi c ch a tr . Bài báo cho bi t, s tr em t vong ng i nghèo chi m đ n 8% nh ng đ a tr d i 5 tu i, con s này ch m c 3% t ng l p khá gi h n.

S h u h n 6.500 lo i cây thu c, n Đ nhìn nh n các l i ích c a y h c c truy n. Không nh ng nó cho phép rút ng n đ c s b t bình đ ng khi đ a ra các li u pháp ch a tr r h n, mà nó còn giúp tránh đ c vi c l m đ ng thu c kháng sinh. Tuy nhiên, các bác sĩ cũng nhìn nh n r ng trong các tr ng h p kh n c p, li u pháp đ i ch ng v n r t c n thi t. Nh ng trong m c đích phòng b nh hay ch a tr m t s b nh tâm th n, thì các li u pháp c truy n nh t p yoga thì hi u qu h n.

Cu i cùng, Le Monde cho bi t, vào năm 2008, n Đ có 3.371 b nh vi n có th th c hi n vi c đi u tr b nh theo c truy n và g n 750.000 bác sĩ đăng ký tham gia vào lãnh v c này. Tuy nhiên, trên th c t ph n đông trong s h đ u là bác sĩ y khoa theo tr ng phái Tây y và nhi u ng i trong s h không đ c đào t o bài b n trong lãnh v c trên.